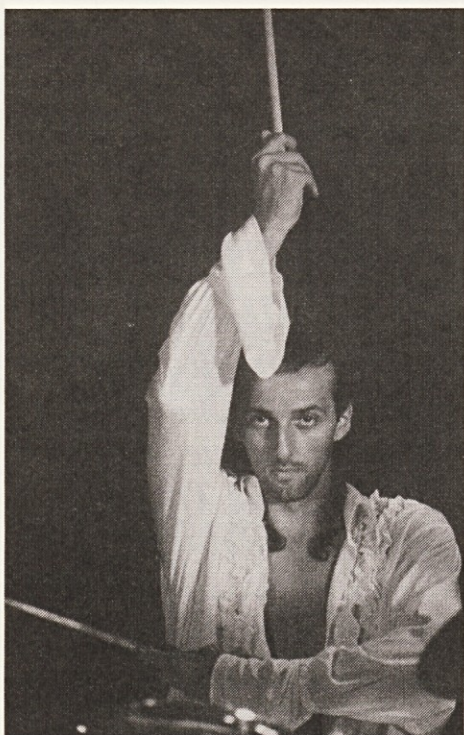

NOVI
SLOVENSKI
FILM

GRANDMA GOES SOUTH

Vinci Vogue Anžlovar, 28
glasba, scenarij, režija
kratki filmi /»Moir«*, Janez Pavaroti*
— pojoča žaba/, glasba za dva
kratka filma *Mihe Hočevarja*

Peter Bratuša, 29
direktor fotografije
kratki filmi /»Once Upon A time«
in »Veter« *Aleša Verbiča,*
»Konjiček« *Boruta Blažiča/,*
okoli 60 reklamnih filmov

Če se v deželi, ki je včasih letno posnela tudi do dva ducata filmov, produkcija ustavi na primerku ali dveh, potem lahko spekulativni um potegne več zaključkov: snemalo se je pač preko »ekonomske« mere, v skladu s socialistično propagandno doktrino, bili so pač časi, ko je kulturna politika vedela, kaj dela, zdaj pa izgubljeno brezkonceptualno maši luknje, in tako naprej. Skratka, kritični pogledi bi v horizont krivde zaobjeli vse: kulturnega ministra, politiko, rdečkarje, črne duhove, brezbrizno Evropo, cinično Ameriko... in na srečo izpustili Japonce. Zakaj zgodba filma **Grandma Goes South** se začne prav z njimi, brez njih je ne bi bilo... ali pa. Bog vedi. Torej, zgodbo pripoveduje trojka iz sintagme »lepi, pametni in nesramni«: **Vinci Vogue-Anžlovar**, **Peter Bratuša** in **Tomaž Strle**.

Japonci. Tam se vse začne. (Amerika je mimo...)

Sindrom slovenskih pesnikov se seli tudi med filmarje. Pred letom dni se na brucovanju porodi super ideja za kratki film (samo z dvema likoma — Saro in Davidom) in na festivalu v Münchnu Rade Rankovič, sicer profesor za produkcijo na beograjski univerzi, idejo kratkega filma že vključi v omnibus na relaciji Beograd—Ljubljana—Zagreb. Ker omenjena os že popušča, seveda iz tega ni nič, zato pa pred odhodom na festival v Francijo (s kratkim filmom **Janez Pavaroti — pojoča žaba**) pride natečaj za **Cinemabeam** projekt.

V enem dnevu je napisan sinopsis, preveden in poslan na Japonsko. Aprila »Japonci« (**Tokuma Japan Corporation**) zahtevajo scenarij, ki je napisan v štirih dneh, na devetih različnih tipih papirja, zgodba je predelana, dodan je drugi ženski lik, množijo se zapleti in epizode. Neverjetno hitro Japonci izberejo 10 scenarijev, med katerimi je tudi **Grandma Goes South**. Vendar se začno, kot se za tak projekt spodobi, stvari zapletati. Zaradi devalvacije najprej propade projekt študijskega filma v koprodukciji s **Studiom Ljubljana**, osamosvojitve in vojna pa na kocko postavita tudi **Babico**. Ekipa je formirana (skoraj ista kot za študijski film), priprave tečejo, namesto banke s kreditom nastopi Petrova mama, pogodbe z Japonci pa ni in ni.

Preko japonskega izuma (telefaksa) teče deskomunikacija, ko eni ne razumejo Balkana, drugi pa predobro razumejo slogan »Mi vse počnemo very very very very systematically and never in the rush«. Pogodba je podpisana 10. avgusta, sicer brez prave finančne dotacije, vendar štiri dni kasneje pade prva klapa. Bil je že skrajni čas, zakaj nihče več ni verjel v projekt, del ekipe pa je bil vezan že na naslednjega (film **Triangel**), ki se je začel snemati dan po zadnji klapi.

Vogue & Kline. Ter seveda igralci.

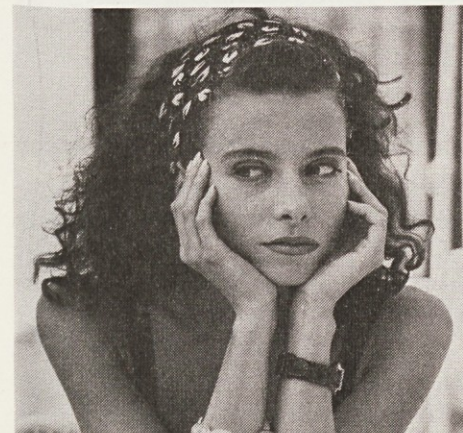
Ideja je nastala slučajno kot tipičen primer slovenske umetniške arogance. »To kar znajo oni, znamo tudi mi.« Skratka, **lepi, pametni in nesramni** ustanovijo produkcijsko hišo, ki je namenjena predvsem projektu **Grandma Goes South**, nadalje pa naj bi bila institucija, ki bo producirala

Majolka Šuklje, 65
babica oz. Sara
1. glavna vloga na filmu

Bojan Emeršič, 28
David
debitant

Nataša Matjašec, 25
Lavra
debitantka

slovenske filme, zbirala kapital in ideje, ljudi, scenariste, režiserje. Če bo seveda na teh meridijanih takšno početje sploh še v registru možnega in če bo shema — mi vam vnaprej prodamo pravice in film, da ga sploh lahko posnamemo — kaj več kot unikaten poizkus. Vse bo lažje, če bodo film kupili ameriški distributerji in če bo nominacija za oskarja kaj več kot pobožna želja in če...

Dovolj čejev za osnovni poslovni interes: film se mora prodajati — to pa je osnovna razlika med balkansko in svetovno filmsko produkcijo.

Projekt je bil pisan za **Majolko Šuklje**. »Spomnim se, ko sem šel prvič k njej, ko sem prestrašen sedel na stolu in čakal na odgovor, zraven pa je bil Fideli (pes!), ljubosumen do skrajnosti, in je težil. Majolka mu je dala piškotek in rekla: »Podkupljiv, podkupljiv!« Po enem tednu pa je rekla JA in bilo mi je jasno, da projekt ne more propasti.«

Scenarij je dopuščal izpeljavo dveh konceptov, enostavno rečeno: resnega in malo manj resnega. V prvega bi lahko vskočil le **Matjaž Tribušon**, v drugega pa **Bojan Emeršič**. Majhnost slednjega je postala neverjeten moment filma.

Nataša Matjašec je bila izbrana na avdiciji, odločilen pečat pa prinašajo »epizodci«: **Marko Derganc, Gojmir Lešnjak, Andrej Rozman, Robert Prebil in Alojz Svete**.

Prva klapa. Snemamo!

Ekonomija je imela glavno besedo. Na voljo je bilo 25 snemalnih dni, vmes le en dan pavze, zato je bila organizacija preprosta: najprej eksterierji v Ljubljani in okolici, nato interierji v Ljubljani, preselitev v Portorož, kjer so prav tako najprej posneti eksterierji in potem interierji. Zdaj se sliši preprosto, vendar so se v trenutku, ko denarja od Japoncev še vedno ni bilo, dogajale smešne stvari: ni bilo denarja za bencin, sredstev za popravilo mercedesa, obroki so bili prešteti na glavo, v hotelu Palace so za kavcijo vzeli dve roli filmskega traku, avto s kompletno tehniko so zaklenili v garažo... Organizatorji delajo »čudeže«, čeprav so vsi »zelenci«, za razliko od ostalega dela ekipe, kjer je imel vsak »prekaljenega asistenta« oziroma supervizorja. To je enostavno produkcija, ki ne obstaja, ki se je ne da standardizirati, ki jo nosi neverjetna energija, skratka, to ne more biti princip. In razumljivo je, da v takšnih ekstremnih

CF: "BABICA GRE NA JUG"

POROČILO O SNEMANJU št. 1

KRAJ SNEMANJA: po Ljubljani DATUM: 14.8.1991 SNEM. DAN: 1.

ZACETEK DELA: 15.30 ODHOD IZ BAZE: 15.45 1. KLAPA: 19.08

PAVZA OD: DO:

KONEC DELA: 05.10 POVRATEK V BAZO: 05.35

SEKVENCE: 1 (1 kader) - ni posneti, 3, 5, 7

POSNETI KADRI: 25, 31, 36 in dodatna: 36A, 36B (3 + D-2)

IGRALCI: MAJOLKA ŠUKLJE, DRAGA LOTOČUNJAK,

November 26, 1991

Dear Mr. Anzlovar:

We finally saw the rough rush of "Grandma Goes South." It is very impressive and we cannot wait to see your completed film. We will send you the brief review made by CINEMABEAM executives fairly soon.

We would like to confirm the shipping date for the completed film again. Would you mind if we ask you to deliver the completed film to us by the middle of December? We are asking this because Tokuma is considering your film to be entered into Yubari Film Festival in Japan which will be held in Feb. of '92. We will fax you some information of the festival tomorrow.

Sincerely yours,

K. Okawa
 Kazuhisa Okawa

TOKUMA JAPAN CORP.

KO/mf

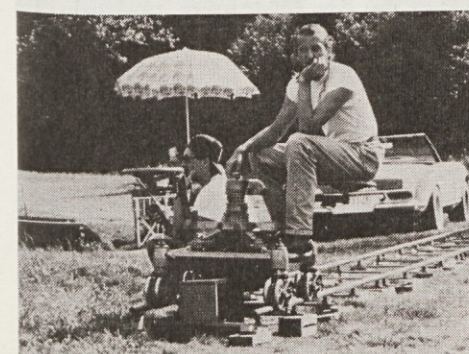
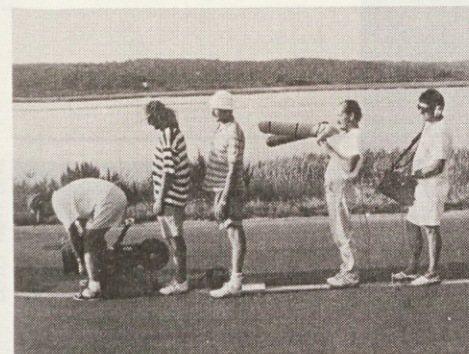
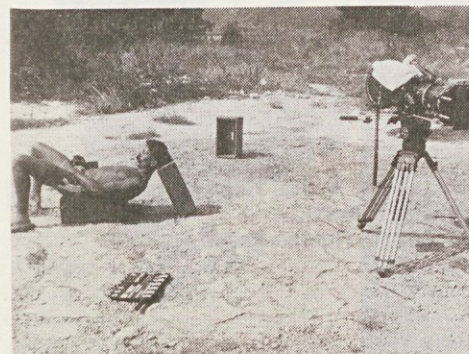
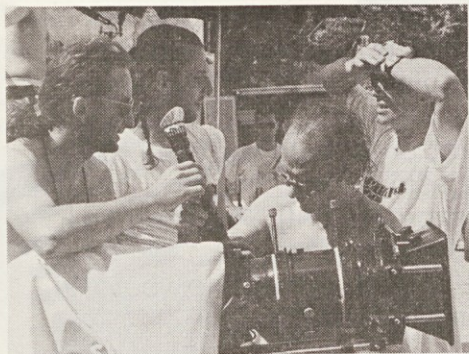

pogojih pride do konfliktov. Spor med snemalcem in režiserjem pušča interpretacijski prostor, na trenutke je podoba grozna, projekt je v nevarnosti zaradi egoizma in trme, vendar se vse to konča v trenutku, ko je na vrsti sproti pregled materiala, kjer se vidi, katere odločitve so bile pravilne in katere ne.

Kljub linearni zgodbi in nelinearnemu snemanju je bila snemalna knjiga prav kmalu neuporabna. Ideje prihajajo, število snemalnih dni ostaja, prav tako število metrov filmskega traku (15.000). Žanr je ali pa ga ni. Road movie? Ja, seveda, če je Homerjev Odisej road, oziroma sea movie... To pa ni tako daleč (sekvenca: David stoji na višini, meče kamne v globino, zraven ladja, daleč glas siren, ki ga kličejo z muziko »If you will be back...«)

Pokazali bomo vse, kar znamo, ali ekshibicije.

Domisljice se rojevajo, vendar se dramaturško izključujejo. Vse ekshibicije so strogo v funkciji filma in narativnega loka. Snemalno je bila najtežje izvedljiva ideja o nepretrgani vožnji pogovora vseh treh na plaži, ko se je prvotnih 36 kadrov združilo v enega samega. Utemeljitev je kratka: krog je zaključen, vsi trije junaki se prvič srečajo in zato jih zapremo v krog, ki bi drugače s klasičnimi plani-kontraplani ostal odprt. Podobna je utemeljitev vožnje na jezeru, kjer David pripoveduje svojo zgodbo in kamera z objektivom 400, s potjo ter z istim razrezom poudarja njegovo ujetost. Ali ko glavna junaka (David in Sara) sedita v piano baru in sta ves čas v istem razrezu, v ozadju je klavir, in se uporabi vožnja

nazaj ter zoom naprej; s tem se začne klavir približevati zaradi rušenja perspektive in v hipu, ko se popolnoma približa, Sara vstane, gre h klavirju ter zaigra naslovno temo. Kroženje po stopnicah (pobeg Lavre) je v isti funkciji, to je ujetosti v krogu in dodajanju »sile«, s katero jo krožeča kamera požene iz eliptičnega kroga ponavljanja in »vedno istega«.

Zgodba, zakaj ima receptor (Andrej Rozman) pripeto ploščico z imenom **B. Fink**, je preprosta in neverjetna. Sekvenca, kakršna je v filmu, je bila tudi v snemalni knjigi. Teden dni pred snemanjem pa si celotna ekipa ogleda film **Barton Fink** in v trenutku ideja izgubi svojo originalnost. Edina rešitev je, da se citat podpiše, da se pokaže, kako je lahko citiranje tudi del »zavedanja« filmske zgodovine.

Vse pozabljeno in oskar.

Najbolj enostavna asociacija in plodna teoretska domislica je, da je **Grandma Goes South** pač logično nadaljevanje filma **Usodni telefon** (rež. Damjan Kozole). Vinci Vogue Anžlovar je v **Usodnem telefonu** »amater«, ki pa ve, da lahko posname oziroma bo posnel »pravi film«. Koincidenca je bolj enostavna, »saj sem se pogovarjal s Francijem Slakom, da bi igral v njegovih **Hudodelcih**. Knjiga mi je bila neskončno všeč, želel sem si dobiti vlogo, vendar me je bilo istočasno tudi »blazno strah«, zato sem se hotel preizkusiti nekje drugje — in to je bil **Usodni telefon**. To je bil popolnoma drugačen film od **Grandma goes South**, saj gre za teoretski film, film o filmu, konkretno zvoku, komorni film. Razlika pa je še nekje drugje: **Usodni telefon** je »none budget«, **Grandma goes South** pa »low budget« film«.

Podobnosti med glavnim junakom in režiserjem seveda so (delo na črpalki, zaljubljenost v muziko, konstantno bežanje, želja priti nekam, a se ne ve kam), vendar niso odločilne ali naključne.

Plod naključij je tudi zgodba o nominaciji za oskarja. »Seveda bi si želel priti med tistih pet, ki potem čakajo v dvorani na 'Winner is...'; so pa seveda zelo majhne možnosti, pri katerih kvaliteta filma ni v prvem planu. Oziroma, morebitno priznanje (zgoditi se mora do 4. februarja 1992) je lahko voda na mlin, da Akademija naredi lepo gesto.«

Ker se filma že od vsega začetka drži neverjetna sreča, pa

ŠPICA (verjetno 2'35")

TOT - PAN

Avto se kašljajoče vstavi.

DAVID (SM)

"Mislim, da smo ostali brez bencina."

SM. d/25 (komore matleli) KONEC

čeprav je bilo na trenutke vse absurdno in nemogoče, se lahko ponovi še enkrat. Ta sreča pa je pripeljala celo do iracionalnih sfer. »Prvi dan snemanja se je po prvem kadru neznosno vsul dež in ekipi sem dal prosto do pol dvanajstih, ker sem bil prepričan, da bo takrat prenehalo deževati. Dve minuti pred pol dvanajsto se je zjasnilo...«

Paul Lichtman (član Akademije in producent): »Vsak, ki za takšen denar posname celovečerni film, je genij.«

Film **Grandma Goes South** je bil posnet za četrtno vsote, ki jo običajno porabijo slovenski filmski produkti.

LEON MAGDALENC

GRANDMA GOES SOUTH

glavne vloge:	Sara B. — Majolka Šuklje David — Bojan Emeršič Lavra — Nataša Matjašec
druge vloge:	Marko Derganc, Gojmir Lešnjak, Andrej Rozman, Robert Prebil, Alojz Svete, Igor Koršič, Draga Potočnjak, Aljoša Rebolj, Roman Brčon...
scenografija:	Slavica Radovič
kostumografija:	Vesna Črnelič
montaža:	Stane Kostanjevec
glasba:	Vinci Vogue Anžlovar
producent:	Vogue And Kline
dir. filma:	Tomaž Strle
dir. fotografije:	Peter Bratuša
scenarij in režija:	Vinci Vogue Anžlovar dolžina: 88'

FOTO: MIHA FRAS